

Sygn. akt I C 63/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze Wydział I Cywilny

w składzie

Przewodniczący: Sędzia Danuta Sawicz - Nowacka

Protokolant: prot. sąd. Marlena Dybowska

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2021 r. w Zielonej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa W. O. i M. O.

przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Świdnicy – zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej

o ustalenie, ochronę dóbr osobistych i zapłatę zadośćuczynienia i odszkodowania

1. odrzuca pozew w części żądania odszkodowania w kwocie 439,29 zł;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powodów W. O. i M. O. na rzecz pozwanej Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 1620 zł (jeden tysiąc sześćset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia za czas od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

/Sędzia Danuta Sawicz – Nowacka/

Sygn. akt I C 63/21

UZASADNIENIE

Powodowie W. O. i M. O. wystąpili z powództwem przeciwko stronie pozwanej Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Świdnicy, w którym domagali się ustalenia nieistnienia prawa do żądania przez Sąd Rejonowy w Świdnicy w sprawie I C 432/07 złożenia przez pełnomocnika powodów oświadczeń, czy apelacja z dnia 21 sierpnia 2012 r. zatytułowana „apelacja pozwanych”, która nie została podpisana, została wniesiona przez W. O. lub M. O., ewentualnie łącznie przez powodów zgodnie z treścią zarządzenia z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie I C 432/12, co doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych powodów, ponadto do zasądzenia od strony pozwanej kwoty 1.400 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powodów, zasądzenia kwoty 439,29 zł tytułem odszkodowania oraz zasądzenia kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego żądania powodowie podnieśli, iż wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie I C 432/07 Sąd Rejonowy w Świdnicy zasądził od W. i M. O. określoną kwotę pieniędzy. Następnie zarządzeniem z dnia 29 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy wezwał pozwanych W. i M. O. do złożenia oświadczenia przez kogo została złożona apelacja z dnia 21 sierpnia 2012 r., która nie została podpisana, czym pominięto przepisy k.p.c. dotyczące uzupełniania braków formalnych pism procesowych. W rezultacie zaś przyjęcia takiego oświadczenia Sąd Rejonowy przekazał sprawę do

Sądu Okręgowego w Świdnicy, który podtrzymał orzeczenie Sądu Rejonowego. W konsekwencji apelacja rozpoznana przez Sąd Okręgowy w Świdnicy nie miała waloru apelacji wobec jej niepodpisania, gdyż do uzupełnienia braków formalnych apelacji, powodowie nigdy nie byli. Tym samym Sąd Okręgowy nigdy nie przystąpił do rozpoznania formalnie właściwej apelacji i wydał wyrok bez istnienia przedmiotu orzekania. W związku zaś z wydaniem przez Sąd Okręgowy powyższego wyroku, przeprowadzono egzekucję komorniczą ściągając od powodów m.in. kwotę 439,29 zł w dniu 4 kwietnia 2013 r. Ponadto w wyniku wydania ww. wyroku przez Sąd Okręgowy w Świdnicy doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów w postaci zaufania do wymiaru sprawiedliwości, godności i dobrego imienia powodów.

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2021 r. /k. 21/ Sąd Apelacyjny we Wrocławiu na podstawie art. 44² pkt 1 k.p.c. wyznaczył Sąd Okręgowy w Zielonej Górze do rozpoznania sprawy z powództwa W. O. i M. O. przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Świdnicy o ustalenie i zapłatę.

Strona pozwana Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Świdnicy zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w złożonej odpowiedzi na pozew wniosła o odrzucenie pozwu w zakresie żądania odszkodowania, oddalenia powództwa w pozostałej części i zasądzenia kosztów procesu wg norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana zarzuciła, że w przypadku zgłoszonego przez powodów żądania odszkodowania zachodzi przesłanka res iudicata, gdyż przed Sądem Okręgowym w Świdnicy w sprawie I C 1828/18 oraz Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie I ACa 73/20 toczyła się sprawa z powództwa powodów przeciwko stronie pozwanej o odszkodowanie w kwocie 878,58 zł, która została wyegzekwowana przez wierzycieli w dniu 4 kwietnia 2013 r. i 2 maja 2013 r. Jednocześnie strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia, albowiem upłynął już trzyletni termin przewidziany w art. 442¹ k.c. Powodowie w dniu bowiem doręczenia zarządzenia z dnia 29 sierpnia 2012 r. dowiedzieli się o czynności sądu wywołującej szkodę, ewentualnie najpóźniej w dniu doręczenia pisma z dnia 4 grudnia 2013 r. od R. K.. Z ostrożności procesowej na wypadek nie uwzględnienia zarzutu przedawnienia strona pozwana zarzuciła, że zaufanie do wymiaru sprawiedliwości nie może być uznane za dobro osobiste w rozumieniu art. 23 k.c. W przypadku zaś dobrego imienia i godności powodów nie sposób przyjąć, żeby w postępowaniu Sądu Okręgowego w Świdnicy przy rozpoznawaniu rzekomo niepodpisanej apelacji doszło do naruszenia tych dóbr. Nadto strona pozwana zarzuciła, iż powodowie nie wykazali jakiegokolwiek orzeczenia sądu świadczącego o niezgodnym z prawem procedowaniu w powyższych sprawach tj. prejudykatu wymaganego w trybie art. 417¹ § 2 k.c. Stąd nie jest możliwe aby uznać, że zachowanie sądów było niezgodne z prawem w rozumieniu art. 417 k.c.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie I C 432/07 Sąd Rejonowy w Świdnicy zasądził od W. O. i M. O. solidarnie na rzecz Z. i G. B. kwotę 22.310,54 zł, na rzecz R. B. kwotę 13.434,06 zł, na rzecz M. T. kwotę 17.640,12 zł oraz na rzecz D. K. kwotę 15.504,27 zł Nadto w punkcie I b wyroku zasądził od W. O. na rzecz Z. i G. B. kwotę 1.874,76 zł, na rzecz R. B. kwotę 177,38 zł, na rzecz M. T. kwotę 177,38 zł oraz na rzecz D. K. kwotę 177,38zł.

W dniu 21 sierpnia 2012 r. pełnomocnik powoda W. O. złożył apelację od wyroku wydanego w sprawie sygn. akt I C 432/07. Zarządzeniem z dnia 29 sierpnia 2012 r. ówczesny pełnomocnik W. O. adw. A. T. została wezwana do złożenia w terminie tygodniowym oświadczenia na piśmie czy apelacja z dnia 21 sierpnia 2012 r., która nie została podpisana, została złożona przez pozwanego W. O., pozwaną M. O. czy też łącznie przez pozwanych W. O. i M. O.. Identyczne wezwanie zostało skierowane do ówczesnego wówczas pełnomocnika M. O. r.pr. Z. P..

Pismem zaś doręczonym do Sądu Rejonowego w Świdnicy w dniu 11 września 2012 r. ówczesny pełnomocnik obojga pozwanych tj. W. O. i M. O. adw. J. B. złożył pisemne oświadczenie wskazujące przez kogo została wniesiona apelacja i jednocześnie przedłożył uzupełnioną o podpisy apelację pozwanych w 3 egzemplarzach.

Następnie postanowieniem Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 17 września 2012 r. apelacja W. O. została odrzucona jako spóźniona. W związku z odrzuceniem apelacji powoda W. O., powód dwukrotnie składał wnioski o przywrócenie terminu do złożenia apelacji. Pierwszy wniosek został złożony w dniu 27 września 2012r., który został zwrócony na podstawie art.132 § 1 zd.2 k.p.c. zarządzeniem z 3 października 2012r. wykonanym w dniu 8 października 2012 r. Drugi wniosek z dnia 18 kwietnia 2013 r., został odrzucony jako spóźniony postanowieniem z dnia 20 czerwca 2013 r. Jednocześnie postanowieniem tym Sąd odrzucił jako spóźnioną apelację powoda. Postanowienie to uprawomocniło się wskutek wydania przez Sąd Okręgowy w Świdnicy postanowienia z 12 września 2013 r., w sprawie II Cz 863/13, oddalającego zażalenie.

Złożona natomiast przez powódka M. O. apelacja od orzeczenia Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie I C 432/07, została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 823/12.

(dowód: pismo z SO w Świdnicy z 29.10.2019 r. k. 6; postanowienie z 17.09.2012 r. w przedmiocie odrzucenia apelacji powoda k. 7; zarządzenie z dnia 29.09.2012 r. k. 8; pismo pełnomocnika powodów z 7.11.2012 r. k. 9-10; pisemne oświadczenie powodów k. 11; pismo z 4.12.2013 r. k. 13; apelacja z 21.08.2012 r. k. 14 i 72-78; wydruk maila z dnia 21.08.2012 r. k. 15; wyrok SO w Świdnicy z 28.10.2019 r. w sprawie I C 1828/18 wraz z uzasadnieniem k. 52-57; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 28.08.2020 r. w sprawie I ACa 73/20 k. 58-61; wyrok SO w Świdnicy z 22.01.2013 r. w sprawie II Ca 823/12 k. 60; postanowienie SO w Świdnicy z 12.09.2013 r. w sprawie II Cz 863/13 k. 61; zeznania powoda k. 148-149v)

Zasądzone wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie I C 432/07 kwoty wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnymi zostały wyegzekwowane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Świdnicy I. P. w sprawie Km 425/13. Wśród należności w wysokości 167,387,10zł wyegzekwowano m.in. w dniach 4 kwietnia 2013r. i 2 maja 2013 r. dwa razy po 439,29 zł.

(dowód: zaświadczenie o dokonanych wpłatach k. 12; wyrok SO w Świdnicy z 28.10.2019 r. w sprawie I C 1828/18 wraz z uzasadnieniem k. 52-57; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 28.08.2020 r. w sprawie I ACa 73/20 k. 58-61; zeznania powoda k. 148-149v).

W 2015 r. powodowie W. O. i M. O. złożyli skargę o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Świdnicy sygn. akt I C 432/07.

W dniu 20 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy w Świdnicy w sprawie I C 553/15 odrzucił skargę W. O. o wznowienie postępowania co do punktu I b wyroku z dnia 21 czerwca 2012 r. i jednocześnie stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Świdnicy w zakresie skargi o wznowienie postępowania w części wynikającej z pkt I a prawomocnego wyroku.

Następnie postanowieniem z dnia 28 lutego 2017 r., w sprawie II Cz 92/17, Sąd Okręgowy w Świdnicy oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 20 lipca 2016 r. w sprawie skargi o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt I C 432/07. Nadto w tym samym dniu tj. 28 lutego 2017r., w sprawie o sygn. akt II Ca 81/17 Sąd Okręgowy w Świdnicy odrzucił skargę powodów o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt I C 432/07 w części zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Świdnicy w pkt I a oraz wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy z 22 stycznia 2013r., którym oddalono apelację M. O..

(dowód: wyrok SO w Świdnicy z 28.10.2019 r. w sprawie I C 1828/18 wraz z uzasadnieniem k. 52-57; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 28.08.2020 r. w sprawie I ACa 73/20 k. 58-61)

Powodowie W. O. i M. O. wystąpili przed Sądem Okręgowym w Świdnicy przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Świdnicy zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej P. z pozwem o zapłatę kwoty 878,58 zł za szkodę spowodowaną wydaniem przez Sąd Rejonowy w Świdnicy i wyegzekwowaniu na jego

podstawie przez komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Świdnicy I. P. m.in. kwoty w wysokości 878,58 zł (w dniu 4 kwietnia 2013 r. – 439,29 i w dniu 2 maja 2013 r. – 439,29 zł).

Wyrokiem z dnia 28 października 2019 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy w sprawie I C 1828/19 oddalił powództwo W. O. i M. O. o zapłatę kwoty 878,58 zł. Sąd A. we W. na skutek apelacji wywiezionej przez powodów od ww. wyroku Sądu O. w Ś. w sprawie I C 1828/19 wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie I ACa 73/20 oddalił apelację powodów.

(dowód: wyrok SO w Świdnicy z 28.10.2019 r. w sprawie I C 1828/18 wraz z uzasadnieniem k. 52-57; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 28.08.2020 r. w sprawie I ACa 73/20 k. 58-61; zeznania powoda k. 148-149v)

Powodowie M. O. i W. O. wystąpili również z powództwem o zapłatę przeciwko swojemu pełnomocnikowi w sprawie I C 432/07 tj. adwokatowi J. B. i ówczesnemu aplikantowi adwokackiemu A. N..

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2020 r. w sprawie I C 839 Sąd Rejonowy w Świdnicy oddalił powództwo, a od powyższego wyroku powodowie wywieśli apelację, która również została oddalona przez Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z 29 stycznia 2021 r. w sprawie II Ca 409/20.

(dowód: wyrok SO w Świdnicy z dnia 29.01.2021 r. w sprawie II Ca 409/20 wraz z uzasadnieniem k. 79-82; zeznania powoda k. 148-149v)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powodowie domagali ustalenia na podstawie art. 189 k.p.c. nieistnienia prawa Sądu Rejonowego w Świdnicy do żądania w sprawie I C 432/07 złożenia przez pełnomocnika powodów oświadczeń, a także odszkodowania za szkodę powstałą w związku z egzekucją kwoty 439,29 zł przeprowadzonej na podstawie wadliwie wydanego wyroku przez Sąd Okręgowy w Świdnicy. Nadto powodowie domagali się również zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek naruszenia ich dóbr osobistych w postaci godności, dobrego imienia i utarty zaufania do wymiaru sprawiedliwości. Powodowie utożsamiali naruszenie ich dóbr osobistych z bezprawnym, w ich ocenie, działaniem Sądu Okręgowego w Świdnicy polegającym na rozpoznaniu apelacji, która ich zdaniem nie posiadała takiego waloru, gdyż obarczona była brakami formalnymi (brak podpisu), do uzupełnienia których nigdy nie zostali wezwani. Wskutek zaś rozpoznania tej „wadliwej apelacji” przez Sąd Okręgowy w Świdnicy doszło do naruszenia ich godności, dobrego imienia i utraty zaufania do wymiaru sprawiedliwości, a także do powstania szkody majątkowej w postaci ściągnięcia w toku postępowania egzekucyjnego kwoty 439,29 zł.

Dobro osobiste w postaci dobrego imienia wchodzi w zakres pojęcia czci człowieka szeroko rozumianej, a która została wymieniona przez ustawodawcę wprost w art. 23 k.c.

Materialnoprawną podstawę tak zgłoszonego żądania stanowią zatem przepisy art. 189 k.p.c. oraz art. 23 k.c., art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., oraz art. 417 k.c., czy art. 417¹ k.c.

Przed przystąpieniem jednak do merytorycznej oceny zgłoszonego powództwa odnieść w pierwszej kolejności należy się odnieść do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu powagi rzeczy osądzonej w zakresie żądania odszkodowania, albowiem uwzględnienie tego zarzutu skutkowałoby odrzuceniem pozwu w tej części, bez konieczności oceny jego zasadności.

Stan powagi rzeczy osądzonej (res iudicata) występuje zaś w sytuacji kiedy o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona. Jest to jedna z tzw. negatywnych przesłanek procesowych, która jeśli wystąpi skutkuje odrzuceniem pozwu (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.). Ze stanem powagi rzeczy osądzonej mamy do czynienia kiedy spełnione są kumulatywnie trzy przesłanki tj., występuje tożsamość stron postępowania, tożsamość podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz sprawa została prawomocnie osądzona.

Przechodząc natomiast do oceny tożsamości roszczenia należy podkreślić, że tożsamość ta zachodzi wówczas, gdy sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2011 r., II CSK 427/10, LEX nr 884996, i z dnia 4 października 2012 r., I CSK 100/12, LEX nr 1231300). Podstawą roszczenia w sensie prawa materialnego jest więc stosunek prawny, z którego roszczenie wynika, a w sensie proceduralnym - zespół okoliczności faktycznych, na które powód celem usprawiedliwienia roszczenia się powołuje i na których stwierdzenie składa dowody (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1933 r., I C 2923/32, OSN(C) (...)). Identyczność roszczeń zachodzi wówczas, gdy żądanie zawarte w poszczególnych pozwach i ich podstawie to jest okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie są te same (postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 9 stycznia 1974 r., I CZ 144/73).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy uznać, iż w zakresie dochodzonej przez powoda kwoty 439,29 zł zachodzi powaga rzeczy osądzonej, a co za tym idzie skutkuje to odrzuceniem pozwu w tym zakresie.

Sąd nie ma wątpliwości, co do tego, że Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z dnia 28 października 2019 r. w sprawie I C 1828/18, a następnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie I ACa 73/20 orzekły już o roszczeniu odszkodowawczym, którego powodowie dochodzą w niniejszej sprawie. Z materiału dowodowego wynika bowiem, iż przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Świdnicy w sprawie I C 1828/18 była łączna kwota 878,58 zł, która została wyegzekwowana od powodów przez komornika sądowego w dniach 4 kwietnia 2013 r. w kwocie 439,29 zł i w dniu 2 maja 2013 r. w kwocie 439,29 zł.

W niniejszej zaś sprawie w stosunku do poprzedniej sprawy Sądu Okręgowego w Świdnicy o sygn. akt I C 1828/18 zachodzi tożsamość roszczenia, co wynika z faktu, że jest identyczny przedmiot i podstawa sporu. Co więcej zachodzi tożsamość stron (powodowie W. O. i M. O. i strona pozwana Skarb Państwa), tożsamość przedmiotu i tożsamość podstawy. Ważne jest to, że nie nastąpiła w stosunku do poprzedniej sprawy zmiana stanu faktycznego. Powodowie w dalszym ciągu powołują się na te same okoliczności. Nie wdając się zatem w dokonywanie merytorycznej oceny zasadności roszczeń powodów w tym zakresie, z uwagi na prawomocne osądzenie sprawy przez Sąd Okręgowy w Świdnicy w sprawie I C 1828/18 i następnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w sprawie I ACa 73/20 pod sygnaturą akt IC 314/09, zatem pozew w tej części wniesiony w niniejszej sprawie przeciwko Skarbowi Państwa musiał zostać odrzucony na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., o czym Sąd orzekł w punkcie 1 wyroku.

Wobec podniesionego również przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew zarzutu przedawnienia roszczenia, Sąd był zobowiązany także do oceny zasadności podniesionego zarzutu, albowiem jego uwzględnienie czyniłoby dalsze rozważania bezprzedmiotowymi.

Ochrona majątkowa dóbr osobistych, której domagają się w tej sprawie powodowie, oparta jest na wzorcu ochrony deliktowej. Mówiąc inaczej odpowiedzialność strony pozwanej za naruszenie dóbr osobistych przewidziana w art. 448 k.c. oparta jest na konstrukcji czynu niedozwolonego. W myśl zatem art. 442¹ § 1 zd. pierwsze k.c., termin przedawnienia wynosi trzy lata.

Powodowie wnieśli w niniejszej sprawie pozew w dniu 31 grudnia 2020 r., a więc ponad 8 lat po zdarzeniu, z którego wywodzą skutki prawne. Z treści pism procesowych, jak i zeznań powoda W. O. wynika bowiem, że do naruszenia jego dóbr osobistych doszło w wyniku odrzucenia przez Sąd Rejonowy w Świdnicy złożonej przez niego apelacji i w konsekwencji braku merytorycznego rozstrzygnięcia. Natomiast naruszenie dóbr osobistych powódki M. O. miało nastąpić w treści uzasadnienia Sądu Rejonowego w Świdnicy w sprawie I C 432/07 i Sądu Okręgowego w Świdnicy w sprawie I Ca 823/12. Nadto powodowie upatrywali naruszenia ich dóbr osobistych w wydaniu prawomocnego orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Świdnicy z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie II Ca 823/12, w następstwie błędnie ich zdaniem przyjętej apelacji, która obarczona była brakami formalnymi, w postaci braku podpisów powodów, do których uzupełnienia powodowie nie byli nigdy wezwani. Podkreślić zatem należy, że krzywda powoda W. O. powstała już w momencie odrzucenia jego apelacji, a najpóźniej w momencie wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w Świdnicy w sprawie I Ca 823/12, zaś w przypadku powódki M. O. najpóźniej w momencie doręczenia jej wyroku Sądu Okręgowego

w Świdnicy z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt II Ca 823/12 wraz z uzasadnieniem, co nastąpiło najpóźniej w dniu 19 lutego 2013 r. (przy uwzględnieniu 7 dni na złożenie wniosku o uzasadnienie, 14 dni na sporządzenie tego uzasadnienia oraz 7 dni na doręczenie). Już wówczas powodowie mieli wiedzę co do podmiotu za tę krzywdę odpowiedzialnego. Tak więc termin przedawnienia roszczenia z tytułu zadośćuczynienia dochodzonego w tej sprawie, zaczął swój bieg w stosunku do powoda W. O. w dniu 17 września 2012 r., zaś w stosunku do powódki M. O. od lutego 2013 r. W efekcie roszczenie powoda W. O. uległo przedawnieniu z upływem 17 września 2015 r. zaś powódki M. O. w lutym 2016 r. W efekcie podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia skutkuje oddaleniem powództwa w tej sprawie.

Nawet gdyby przyjąć, że roszczenie powodów nie uległo przedawnieniu, to i tak ich roszczenie jako niezasadne podlegało oddaleniu. Przesłanki odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych zostały określone w przepisach art. 23, art. 24 i art. 448 k.c. i na ich podstawie ponosi odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych także Skarb Państwa.

Zgodnie z art. 23 k.c., dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Z mocy zaś art. 24§1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Kwestia zadośćuczynienia zaś uregulowana została w art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

W myśl natomiast ogólnej zasady rozkładu ciężaru dowodu wyrażonej w art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, przy czym podkreślić należy, że reguła ta jest modyfikowana przez przytoczony wyżej art. 24 k.c. Przepis ten wprowadza bowiem domniemanie bezprawności działania naruszającego dobro osobiste, przerzucając tym samym ciężar dowodu w tym zakresie z powoda na pozwanego. Tym samym ciężar udowodnienia, że do naruszenia danego dobra osobistego doszło, spoczywa na stronie powodowej w myśl art. 6 k.c., natomiast w przypadku wykazania, że zostało ono naruszone, to na stronie pozwanej będzie ciążył obowiązek wykazania, że naruszenie to nie było bezprawne.

Natomiast bezprawność działania, w rozumieniu art. 24 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c., obejmuje działanie bądź zaniechanie sprzeczne z prawem, jak również z zasadami współżycia społecznego. W niniejszej jednak sprawie bezprawność działania strony pozwanej, z którego powodowie wywodzili swoje roszczenia, miała postać bezprawia judykacyjnego, gdyż naruszenie dóbr osobistych powodów - według ich twierdzeń - było nierozpoznanie apelacji powoda przez Sąd Okręgowy w Świdnicy jak i następstwem prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie II Ca 823/12, wydanego w następstwie błędnie przyjętej apelacji, która obarczona była brakami formalnymi, w postaci braku podpisów powodów, do których uzupełnienia powodowie nie byli nigdy wezwani.

Tym samym o bezprawiu wynikającym z działalności judykacyjnej Sądu Okręgowego w Świdnicy, w tym prawomocnego orzeczenia tego Sądu w sprawie I Ca 823/12, jako przesłanki odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych na podstawie art. 24 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c., można mówić wówczas, gdy będą również spełnione przesłanki - oczywiście z wyłączeniem szkody - warunkujące odpowiedzialność odszkodowawczą państwa za bezprawie judykacyjne, określone obecnie w art. 417¹ § 2 k.c., tj. jeżeli niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia zostanie stwierdzona we właściwym postępowaniu, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Taki wniosek uzasadniony jest tym, że wynikające z art. 24 § 1 k.c. domniemanie bezprawności działania naruszającego

dobro osobiste jest obalone w razie tzw. bezprawia judykacyjnego przez sam fakt istnienia prawomocnego orzeczenia sądu, co uzasadnia konkluzję, że zostało ono wydane w ramach porządku prawnego. Podważenie tego może nastąpić poprzez wykazanie, że orzeczenie to jest niezgodne z prawem, według kryteriów zawartych w art. 417¹ § 2 k.c. Ponadto ustalenie bezprawności judykacyjnej, polegającej na niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu, samodzielnie na podstawie art. 24 § 1 k.c., w oderwaniu od przesłanek zawartych obecnie w art. 417¹ § 2 k.c., prowadziłoby do dysharmonii w zakresie zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa za bezprawie judykacyjne (zob. wyrok Sądu Najwyższego

Już zatem z samej treści powyższych przepisów wynika, że co do zasady sąd rozpoznający roszczenie odszkodowawcze nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego. Jeżeli ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązywaniem prawomocnego orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i tryb jego wzruszania z powodu niezgodności z prawem, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być podważana bezpośrednio w każdym procesie odszkodowawczym, z pominięciem zasad i trybu postępowania zastrzeżonego do kontroli prawomocnych orzeczeń.

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że powodowie nie wykazali, aby posiadali prejudykat w postaci orzeczenia stwierdzającego wydanie wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie II Ca 823/12 z naruszeniem prawa. W konsekwencji należy uznać, że nie zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, albowiem nie zostało wykazane by wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie II Ca 823/12, został wydany z naruszeniem prawa. Wobec niewykazania bezprawności działania strony pozwanej, zbędne było też prowadzenie postępowania dowodowego celem ustalenia ewentualnej szkody oraz normalnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a bezprawnym działaniem organu Skarbu Państwa. Brak podstawowej przesłanki odpowiedzialności strony pozwanej (bezprawności działania) wyłącza bowiem dopuszczalność uznania roszczenia powodów za usprawiedliwione. Stąd też zgłoszone przez powodów żądanie zasądzenia zadośćuczynienia nie zasługiwało na uwzględnienie.

Nawet gdyby jednak uznać, że powodowie posiadali prejudykat o jaki mowa w art. 417¹ § 2 k.c., to samo jednak wykazanie istnienia prejudykatu nie jest wystarczające do przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności, gdyż brak jest dowodów, że strona pozwana naruszyła dobra osobiste powodów poprzez wskazane przez nich działania. Należy bowiem zdecydowanie podkreślić, iż w sprawie niniejszej na skutek wydania prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie II Ca 823/12 nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów. Oczywistym jest przy tym, że prawomocny wyrok nie może – obiektywnie rzecz ujmując - naruszać dóbr osobistych. Wprawdzie powodowie mogą subiektywnie odczuwać rozstrzygnięcie jako niesłuszne, jednak przy ocenie, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych, co zdecydowanie należy raz jeszcze podkreślić, należy dokonywać w oparciu o obiektywne mierniki. Wyrok zaś, z którym powodowie łączą naruszenie swoich dóbr osobistych jest prawomocny. Został wydany w ramach posiadanych kompetencji, z zachowaniem ustawowych procedur i przez upoważniony do rozstrzygania tej kategorii spraw organ. Czynności organów wymiaru sprawiedliwości, związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków, nie mają charakteru działań nielegalnych. Zatem w działaniu pozwanego nie ma elementu bezprawności działania. Nie można zatem uznać, że działanie strony pozwanej nosiło znamiona bezprawności, skoro postępowanie było prowadzone w ramach obowiązujących przepisów. Sam zaś fakt niezadowolienia powodów z rozstrzygnięcia ich sprawy, nie może wpłynąć na ocenę legalności tego postępowania. Prawo do sądu, rzetelnego i sprawiedliwego procesu i życia w praworządnym państwie nie gwarantuje bowiem stronie przyznania jej racji i nie oznacza, że sprawa musi zostać rozpoznana po myśli podmiotu, który ją kieruje, a jedynie, że sąd - o ile sprawa pozostaje w jego gestii - ma obowiązek się nią zająć. W konsekwencji, wobec braku możliwości dokonywania przez tutejszy Sąd merytorycznej oceny orzeczeń wydanych przez Sąd Okręgowy w Świdnicy w niniejszym postępowaniu o naruszenie dóbr osobistych, nie ma tym samym podstaw, żeby uznać, że wydany przez Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrok z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie II Ca 823/12, został wydany w sposób niezgodny z prawem.

Podkreślić należy również, że to na powodach spoczywał obowiązek wykazania przesłanek sądowej ochrony ich dóbr osobistych jakimi są: istnienie konkretnych dóbr osobistych oraz zagrożenie lub naruszenie tych dóbr. Innymi słowy,

aby uzyskać ochronę powodowie byli zobowiązani wykazać, iż doszło do zagrożenia lub naruszenia ich istniejącego dobra osobistego. Mając zatem na uwadze, że pozwany Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Świdnicy działał w ramach przyznanych mu przez przepisy prawne kompetencji, a tym samym aby uznać działanie strony pozwanej za bezprawne powodowie musieliby w sposób nie budzący wątpliwości dowieść, że strona pozwana swoim konkretnym działaniem lub zaniechaniem naruszyła te przepisy i to w sposób wyraźny i poważny, a przy tym naruszyła prawnie chronione dobra osobiste powodów czemu w toku niniejszego postępowania powodowie nie sprościli.

W tym miejscu zaś należy zaznaczyć, że wskazane przez powodów zaufanie do wymiaru sprawiedliwości nie może być ujmowane jako dobro osobiste w rozumieniu art. 23 k.c. Podkreślenia bowiem wymaga, że dobra osobiste ujmowane są w kategoriach obiektywnych, jako wartości o charakterze niemajątkowym, ściśle związane z człowiekiem, decydujące o jego byciu, pozycji w społeczeństwie, będące wyrazem odrębności fizycznej i psychicznej oraz możliwości twórczych, powszechnie uznane w społeczeństwie i akceptowane przez system prawny. Nerozerwalne związanie tych wartości, jako zespołu cech właściwości człowiekowi, stanowiących o jego walorach, z jednostką ludzką wskazuje na ich bezwzględny charakter, towarzyszący mu przez całe życie, niezależnie od sytuacji, w jakiej się znajduje w danej chwili (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 września 2014 r., I ACa 131/14). Katalog dóbr osobistych jest otwarty. Przykładowy zestaw takich dóbr zawiera przykładowo art. 23 k.c., co oznacza, iż strona może wskazywać na naruszenie dóbr w nim nie wymienionych. Zawsze jednakże muszą one odpowiadać cechom wskazywanym powyżej, a tego warunku nie spełnia w ocenie Sądu zaufanie do wymiaru sprawiedliwości wchodzące zresztą w zakres szerzej rozumianego prawa do sprawiedliwego i rzetelnego procesu, które jest w istocie jedynie uprawnieniem przyznanym jednostce m.in. regulacjami Konstytucji czy też Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. w związku z funkcjonowaniem w określonej sferze życia społecznego. Brak jest jednak podstaw do ujmowania ich jako dobra osobistego człowieka. Nie ma podstaw do przyjęcia, że wszystkie prawa podstawowe objęte konwencją oraz wolności i prawa osobiste, wymienione w Konstytucji, powinny być chronione za pomocą środków wskazanych w art. 24 k.c. Gwarancją tych praw jest natomiast dwuinstancyjność postępowania, istnienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia, możliwość złożenia skargi o wznowienie postępowania, czy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a także odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie. W toku spraw toczących się na wskazanych podstawach sąd ma możliwość merytorycznego badania wydanych w sprawie orzeczeń i ich zgodności z prawem. Możliwość oceny zgodności z prawem orzeczenia sądu nie istnieje natomiast w sprawie o naruszenie dóbr osobistych.

Na marginesie należy wskazać, że powód W. O. całkowicie pomija fakt, że nawet w sytuacji, gdyby złożona przez niego apelacja nie została odrzucona przez Sąd Rejonowy w Świdnicy, a co za tym idzie podlegałaby ona merytorycznej ocenie przez Sąd Okręgowy w Świdnicy, to i tak podlegałaby ona oddaleniu. Złożona bowiem przez powoda W. O. apelacja w sprawie I C 432/07 była tożsama z apelacją wywiedzioną przez powódkę M. O., która to została oddalona przez Sąd Okręgowy w Świdnicy w sprawie I Ca 823/12.

W konsekwencji stwierdzić należy, że nawet gdyby przyjąć, że doszło do nieprawidłowości na etapie apelacji złożonej przez powoda, to uchylenia te nie skutkowałyby na sytuację procesową powoda. Skoro bowiem identyczna apelacja powódki M. O. została prawomocnie oddalona, to oddalona zostałaby także i apelacja powoda W. O.. Zatem powód i tak byłby stroną przegraną w sprawie I C 432/07 i następnie I Ca 823/12.

Mając powyższe na uwadze roszczenie powodów jako niezasadne podlegałoby oddaleniu.

Niezasadne jest również zgłoszone przez powodów żądanie oparte na podstawie art. 189 k.p.c. dotyczące ustalenia nieistnienia prawa. Jak podnosi się w orzecznictwie postępowanie oparte na podstawie art. 189 k.p.c. nie może zmierzać do ustalenia, że prawomocne orzeczenie innego sądu jest niezgodne z prawem. W tym miejscu należy przytoczyć argumenty zawarte w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/2000, w którym Trybunał Konstytucyjny wskazał na potrzebę stworzenia specjalnej regulacji prawnej dotyczącej stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń. Tworzenie jej byłoby zbędne, gdyby prejudykat stwierdzający, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, można było uzyskać w ramach powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. W konsekwencji stwierdzić należy, że nie można uzyskać prejudykatu w drodze

powództwa o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. W orzecznictwie podnosi się również, iż art. 189 k.p.c. nie znajduje zastosowania wtedy, gdy ochrony swoich praw można dochodzić w drodze powództwa o świadczenie albo o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2012 r., sygn. akt IV CSK 589/11)

Skoro zatem powodom przysługiwała skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia określona w art. 424¹ k.p.c., jak również skarga o wznowienie postępowania określona w art. 399 k.p.c., z której powodowie dwukrotnie skorzystali, to tym samym nie posiadają oni interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. W konsekwencji żądanie to jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

Swoje zważenia Sąd oparł o przedłożone przez obie strony dowody w postaci dokumentów, które nie budziły wątpliwości Sądu, ani też nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Odnośnie zeznań powoda Sąd jedynie w tej części, w której jego zeznania nie były sprzeczne z ustalonym stanem faktycznym dał im przymiot wiarygodności.

W związku z tym, że powództwo zostało oddalone, powód winien zwrócić stronie pozwanej poniesione przez nią koszty procesu, o których Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Wobec tego Sąd w punkcie 3 wyroku zasądził od powodów, jako strony przegrywającej na rzecz strony pozwanej kwotę w wysokości 1620 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w myśl art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2016 r., poz. 2261) w zw. § 8 pkt 2 i pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 r., poz. 1800 z późn. zm.). Stosownie bowiem do art. 32 ust. 3 zd. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2016 r., poz. 2261) koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo Skarbu Państwa wykonuje Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej przysługują Skarbowi Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie natomiast z art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.